

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 11.11.2010
COM(2010) 661 konč.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Pregled upravljanja ribolovnega napora v zahodnih vodah

SEC(2010) 1367

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Pregled upravljanja ribolovnega napora v zahodnih vodah

1. UVOD

1.1. Namen in podlaga pregleda

Komisija mora oceniti režim upravljanja ribolovnega napora iz leta 2003¹ v zahodnih vodah² s treh vidikov: izvajanje režima v državah članicah, pogoji dostopa do najbolj oddaljenih regij v severovzhodnem Atlantiku in učinkovitost posebnih pravil glede napora za območje zahodno in južno od Irske, t.i. biološko občutljivo območje³.

Pregled v glavnem temelji na spremljanju, ki ga Komisija izvaja nad režimom upravljanja napora in spremembami, do katerih je prišlo v okviru politike, na prispevkih držav članic k tehničnemu vprašalniku, na oceni Znanstvenega, tehničnega in gospodarskega odbora za ribištvo⁴ ter na znanstvenih nasvetih, ki jih je podal ICES glede biološko občutljivega območja⁵.

Rezultati pregleda bodo uporabljeni pri odločanju glede prihodnjih možnosti režima, ki bodo odvisne od političnih usmeritev za reformo skupne ribiške politike leta 2012.

1.2. Urejanje napora v zahodnih vodah

Režim za zahodne vode je bil vzpostavljen leta 1995, da bi se obvarovalo ravnotežje, ki je obstajalo ob popolni vključitvi Španije in Portugalske v skupno ribiško politiko, in preprečilo povečanje ribolovnega napora glede na stopnje pred vključitvijo⁶. Uredba iz leta 1995 je bila pozneje nadomeščena z Uredbo (ES) št. 1954/2003. Glavni elementi poznejših režimov so naslednji:

---

¹ Uredba Sveta (ES) št. No 1954/2003, UL L 289, 7.11.2003, str. 1; Uredba Sveta (ES) št. 1415/2004, UL L 258, 5.8.2004, str. 1.

² Zahodne vode zajemajo severovzhodni Atlantik zahodno od Severnega morja in Norveškega morja vključno z izključno ekonomsko cono najbolj oddaljenih regij Portugalske in Španije.

³ Gl. člene 3(4), 5(2) in 6(3) Uredbe Sveta (ES) št. 1954/2003.

⁴ STECF, poročilo delovne skupine SGMOS 09-05 o režimih upravljanja ribolovnega napora, 3. del, julij 2010.

⁵ Mednarodni svet za raziskovanje morja (ICES), Nasveti ICES 2009, zvezek 5, točka 5.3.3.1.

⁶ Glej uvodni izjavi 4 in 5 Uredbe (ES) št. 685/95, UL L 71, 31.3.1995, str. 5.

	Omejeni parameter	Razčlenjenost po območjih in ribolovu	Prvotna metoda dodelitve napora
Pogoji pristopa Španije in Portugalske	Število plovil in njihove hkratne prisotnosti	Irski predel: cona okoli Irske, kjer dostop ni dovoljen Vode ES con ICES VI, VII, VIIIab Španske vode con ICES VIIIc in IXa Portugalske vode okoli Azorov in Madeire Španske vode okoli Kanarskih otokov Plovila za ribolov pridnenih vrst in specializiran ribolov (več ribolovnih dejavnosti)	Pristopna pogajanja za nadomestitev sistema izdajanja dovoljenj za tuja plovila z obliko, ki bi preprečila motnje v ribolovnih vzorcih.
Režim upravljanja napora 1995	Kilovatni dnevi na leto Število plovil – samo za Španijo za dve podobmočiji okoli Irske Izčrpna dodelitev napora državam članicam	16 območij na ravni razdelkov ICES/območij CECAF ⁷ Pridnene vrste, globokomorske vrste, pokrovače, velike rakovice/morski pajki Pritrjeno orodje in vlečno orodje, dolžina plovila nad 15 m	Napor, kot ga prijavijo države članice, ki je potreben za izkoriščanje ribolovnih možnosti, tudi za vrste brez omejitev, ne da bi se vznemirila obstoječa ravnovesja pri izkoriščanju in relativna stabilnost
Režim upravljanja napora 2003	Kilovatni dnevi na leto Izčrpna dodelitev napora državam članicam	Devet območij na ravni območij ICES/območij CECAF Pridnene vrste razen globokomorskih, pokrovače, velike rakovice/morski pajki Dolžina plovila nad 15 m, za območja južno in zahodno od Irske pa nad 10 m	Povprečni napor, prijavljen za petletno obdobje 1998–2002

Razpredelnica 1. Pregled zaporednih režimov upravljanja napora v zahodnih vodah.

2. VELJAVNI REŽIM IN POVEZANE POLITIKE

2.1. Značilnosti veljavnega režima

Z režimom upravljanja napora iz leta 2003 so se znatno zmanjšale dodelitve največjega dovoljenega napora državam članicam. To se je med drugim zgodilo zaradi strožjega kriterija za določitev zgornje meje napora: ta je bila določena na raven povprečnega letnega napora med letoma 1998 in 2002, kar je bila odločitev, ki ji je Španija neuspešno nasprotovala⁸. Za režim je bila značilna tudi poenostavitev,

⁷ CECAF: Odbor za ribištvo v vzhodnocentralnem Atlantiku. Zahodne vode ležijo na območjih ICES (severovzhodni Atlantik), glede na (dele) izključne ekonomske cone okoli najbolj oddaljenih območij Portugalske in Španije pa na območjih CECAF (vzhodnocentralni Atlantik).

⁸ Zadevi Sodišča C-36/04 in C-442/04.

saj so bili območja in ribolovne dejavnosti⁹ manj podrobni. Poleg tega je bil izključen ribolov globokomorskih vrst, saj ga je urejal poseben režim brez regionalnih omejitev¹⁰. Režim upravljanja napora iz leta 2003 je enak predhodnim režimom glede glavne značilnosti, po kateri se razlikuje od režimov upravljanja napora v okviru večletnih načrtov upravljanja: dodelitev napora je fiksna in se ne spreminja na letni ravni s cilji upravljanja ali dodelitvami kvot za staleže, ki jih načrti zadevajo.

Glede značilnosti ladjevja režim določa samo najmanjšo dolžino plovila (15 m; biološko občutljivo območje: 10 m). To ima dve bistveni posledici. Prva je, da so mala plovila, ki so odvisna od dnevnih ribolovnih potovanj, izključena iz upravljanja, razen na biološko občutljivem območju, kjer so v praksi zaradi majhnega dosega malih plovil v upravljanje vključena samo manjša plovila Irske. Druga posledica je, da je lahko nadzor osnovan na elektronski podpori v realnem času, saj morajo biti plovila nad 15 m povezana s satelitskim sistemom za spremljanje plovil (VMS) in bodo morala od julija 2011 dalje dnevno poročati o ulovu s pomočjo elektronskega ladijskega dnevnika.

Ker je režim upravljanja napora iz leta 2003 razdeljen na velika območja, vsako območje zajema veliko različnih ribolovnih terenov. Prav tako je razlikovanje med ribolovnimi dejavnostmi omejeno na tri „ciljne vrste“: pridnene vrste razen globokomorskih, pokrovače in velike rakovice/morske pajke. To ima štiri bistvene posledice. Prvič, pri pridnenem ribolovu ni razlik med v resnici zelo raznoliko sestavo ulova (trska/vahnja/mol; saj; oslič/morska spaka/krilati romb; škamp). Drugič, treba je določiti mejo upravljanja med globokomorskim ribolovom in splošnim ribolovom pridnenih vrst, kar bo nadalje ocenjeno v potekajočem pregledu Uredbe (ES) št. 2347/2002. Tretjič, upravljanje ne upošteva učinka, ki ga imajo različne ribolovne tehnike na izkoriščene staleže. In nenazadnje ta režim ne zajema pelagičnega ribolova, kot je ribolov skuše, sleda, šura, belega tuna ali mečarice.

Parameter, na katerega se nanaša omejitev dejavnosti, je število dni na morju, pomnoženo z močjo zadevnega plovila. To ima dve bistveni posledici. Prvič, parameter je vezan na dejansko dejavnost plovila, a ostaja „normalen“ parameter dejavnosti, saj ne razlikuje med časom plovbe in časom ribolova. Drugič, upošteva zmogljivost plovila, a samo v smislu, da večja moč pomeni večji napor.

Režim ne pokriva ribiških plovil tretjih držav in zanje ne velja.

2.2. Pravila glede spremljanja in nadzora

Države članice vzdržujejo posodobljene sezname plovil, ki lahko v skladu z režimom upravljanja napora iz leta 2003 opravljajo ribolov. Z začetkom veljavnosti izvedbenih pravil nove uredbe o nadzoru¹¹ bodo ta plovila potrebovala dovoljenje za

---

⁹ Ribolovna dejavnost je skupina ribolovnih operacij, s katerimi se lovijo podobne vrste (skupek vrst), pri katerih se uporablja podobno orodje, ki potekajo v istem delu leta in/ali na istem območju in za katere je značilen podoben vzorec izkoriščanja.

¹⁰ Uredba Sveta (ES) št. 2347/2002, UL L 351, 28.12.2002, str. 6.

¹¹ Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009, UL L 343, 22.12.2009, str. 1 (gl. zlasti člene 7–15, 26–32, 39–41, 106, 114–116, 124); gl. tudi Uredbo Sveta (ES) št. 2103/2004, UL L 365, 10.12.2004, str. 12.

ribolov, ustrezni seznam pa bo shranjen na centraliziranih uradnih spletiščih držav članic. Za ribolov v mednarodnih vodah je potrebno dodatno dovoljenje za ribolov¹².

V uredbi o nadzoru je podrobno opredeljen izračun količine napora, ki ga na posameznem območju uporabijo plovila, kadar so odsotna iz pristanišča. Zbiranje podatkov se lahko opravi s pomočjo ladijskih dnevnikov in določitvijo položaja z VMS. Ko država članica preseže zgornjo mejo napora, lahko Komisija izvede odbitke od prihodnjih dodelitev največjega dovoljenega napora. Moč motorja plovil bo predmet certificiranja in nadzora.

2.3. Upravljanje ribolovnih možnosti in staležev

Dodelitve napora državam članicam niso neposredno vezane na upravljanje staležev rib. Vendar pa sta predvidena dva mehanizma: ko države članice izmenjujejo ribolovne možnosti, lahko izmenjajo tudi pripadajoči napor; glede izračuna prenesenega napora niso podani nadaljnji napotki. Poleg tega lahko Komisija poveča dodelitve napora ali dovoli prenos napora preko območij, da lahko države članice v celoti uporabijo kvote ali izvajajo ribolov, ki ni omejen s kvotami, če to omogoča znanstvena ocena staležev. Do sedaj Komisija še ni sprejela takšne odločitve.

Za ribolov pridnenih vrst, za katerega se uporablja režim upravljanja napora iz leta 2003, v veliki meri velja vzporedno upravljanje s celotnimi dovoljenimi ulovi (TAC). To zlasti velja za osliče, morske spake, krilate rombe, trske, vahnje, mole, polake, saje, lenge, morske liste, morske plošče, raže in škampe. Med uporabo navedenega režima so se celotni dovoljeni ulovi za mnoge od teh staležev zmanjšali, vendar pa se stopnje največjega napora niso spremenile. Za nekatere druge vrste z dodatno komercialno vrednostjo ribolova, kot so lignji, sipe in sipice, sivi in rdeči jeziki, limande, progasti bradači, moliči, brancini, gladki rombi, rombi in krulci, se celotni dovoljeni ulovi ne uporabljajo.

Za bentoške vrste (pokrovače, velike rakovice/morski pajki), ki se upravljajo s posebnimi dodelitvami napora, se celotni dovoljeni ulovi prav tako ne uporabljajo. Zanje se uporablja komplementarno upravljanje na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Obdobje in uporaba orodja za ribolov pokrovač z veliko vrednostjo sta urejena strožje, zlasti v atlantskih regijah Francije in v Walesu. Zelo pogosto se uporabljajo ureditve samoupravljanja obalnega ribolova, katerih cilj je preprečiti preveliko ponudbo na trgu ali omogočiti regeneracijo virov. Velik del bentoškega ribolova je izpadel iz področja uporabe režima upravljanja napora iz leta 2003, saj se izvaja z malimi plovili.

Dodelitve napora v okviru režima upravljanja napora iz leta 2003 ne vplivajo na strožja pravila glede napora znotraj načrtov upravljanja. V zahodnih vodah so trenutno v veljavi trije načrti upravljanja, ki določajo omejitve napora, ki se prilagajajo stanju staležev: načrt za trsko za vode zahodno od Škotske in Irsko morje, načrt za morskega lista za zahodni Rokavski preliv ter načrt za južnega osliča in škampa za iberske vode¹³.

---

¹² Glej člen 3 Uredbe Sveta (ES) št. 1006/2008, UL L 286, 29.10.2008, str. 33.

¹³ Uredbe Sveta (ES) št. 1342/2008, UJ L 348, 24.12.2008, str. 20, (ES) št. 2166/2005, UL L 345, 28.12.2005, str. 5, in (ES) št. 509/2007, UL L 122, 11.5.2007, str. 7.

3. IZVAJANJE UPRAVLJANJA NAPORA S STRANI DRŽAV ČLANIC

Vse zadevne države članice so razvile orodja za zbiranje podatkov, spremljanje in poročanje o upravljanju napora v skladu z režimom upravljanja napora iz leta 2003. Večinoma se za določitev porabe napora uporabljajo podatki iz ladijskih dnevnikov skupaj z VMS (razen za irska plovila do 15 m na biološko občutljivem območju). Komisija večinoma pravočasno prejme mesečna poročila o porabi napora. Države članice ustavijo ribolov, ko so dodelitve napora izčrpane; včasih poskusijo ustavitev ribolova preprečiti ali podaljšati obdobje ribolova s pridobitvijo dodatnega napora od preostalih držav članic. Pri takšnih izmenjavah so najbolj dejavne Belgija, Nizozemska in Irska.

V praksi izračun ribolovnega napora ni v celoti usklajen. Bolj ko bo metoda skladna, lažje bo uporabiti znanstveno analizo razvoja ribolovnega napora, saj slednja temelji na usklajenih metodah znotraj okvira za zbiranje podatkov¹⁴ skupne ribiške politike.

4. OCENA

V sedanji obliki ima režim upravljanja napora to prednost, da deluje kot varovalo proti premestitvi napora z enega območja na drugega in proti izvajanju novega ribolova brez predhodnega znanstvenega mnenja. Njegova uporaba je omejena na večja plovila zaradi načela sorazmernosti in izvedljivosti nadzora. Pravila o nadzoru se spreminjajo: od leta 2012 dalje bodo morala imeti plovila nad 12 m dolžine na krovu VMS. Izključitev manjših plovil vpliva na prostorsko uporabo režima, saj manjša plovila predvidoma večino dni v letu opravljajo dejavnost na območju 12 navtičnih milj. Znotraj teh prostorskih meja lahko obalna država načeloma ribolov ureja sama¹⁵, vendar pa ne obstajajo jasne prostorske meje med mednarodnim in lokalnim režimom.

Prednosti prostorskega režima so v njegovi enostavnosti in skladnosti z načelom ekoloških regij, pri čemer je izjema vzhodni Rokavski preliv, za katerega danes velja, da spada v severnomorsko ekološko regijo in ne v regijo Keltskega morja.

Ker je po naravi nespremenljiv, se režim upravljanja napora iz leta 2003 ne more uporabiti za upravljanje staležev ali upravljanje ribolova več vrst, saj ni bil zasnovan za ta namen. Ker opredeljuje enoten ribolov pridnenih vrst in je prostorsko razmejen na obsežna območja, je veljavni režim preokoren, da bi razvil neposredno povezavo z upravljanjem staležev ali upravljanjem po ribolovnih dejavnostih. Prav tako območja upravljanja napora ne sovpadajo vedno z najpomembnejšimi območji upravljanja celotnih dovoljenih ulovov¹⁶. Vendar pa se splošni režim upravljanja napora morda lahko poveže z biološkimi parametri in s tem s prihodnjimi vidiki upravljanja, če bodo ti parametri lahko odražali status različnih staležev v določenem trenutku.

---

¹⁴ Uredba Sveta (ES) št. 199/2008, UL L 60, 5.3.2008, str. 1.

¹⁵ Glej člena 9 in 17 Uredbe Sveta (ES) št. 2371/2002, UL L 358, 31.12.2002, str. 59.

¹⁶ Zlasti območje upravljanja napora ICES VIII vključuje kantabrijske vode, medtem ko se te za celotne dovoljene ulove osliča, morske spake in krilatega romba upravljajo skupaj s obalnimi vodami Portugalske.

Režim bi bil lahko pomembnejši za upravljanje ribolova pokrovač in rakovic, saj se zanje ne uporabljajo celotni dovoljeni ulovi. Vendar pa za upravljanje rakovic parameter upravljanja „kilovatnih dni“ ni dovolj pomemben, saj je ribolovni pritisk v veliki meri odvisen od števila uporabljenih vrš¹⁷, ta parameter pa ni pomembno povezan z močjo motorja. Poleg tega režim ne izkoristi lokalnih in regionalnih pristopov upravljanja, ki se lahko nanašajo tako na manjša kot večja plovila. Včasih ima lokalna politika težave pri razvoju, če je odvisna od sodelovanja s sosednjim ladjevjem, ki izkorišča iste staleže.

Dostopnost podatkov VMS in evidenc dnevnega ulova preko elektronskih ladijskih dnevnikov bi morala zagotoviti večjo transparentnost uporabe režima. Pridobivanje podatkov VMS za posamezno območje upravljanja lahko sedaj opravijo obalne države za plovila iz drugih držav članic, ki opravljajo dejavnosti v njihovih vodah; podoben mehanizem se načrtuje za informacije iz ladijskih dnevnikov v okviru izvajanja reforme nadzora.

Preverjanje podatkov o naporu je manj samoumevno od nadzorovanja ulova, saj ni možno navzkrižno preverjanje s podatki trga. Zdi se torej, da lahko informacije VMS, ki z razvojem tehničnih standardov postajajo zanesljivejše in natančnejše, postanejo izhodišče za upravljanje in se lahko kasneje v zvezi z nacionalnim izračunom ribolovnega napora oblikuje mehanizem transparentnosti.

Izboljšanje transparentnosti pri izračunu napora je tudi stranski učinek znanstvene analize podatkov o naporu, zbranih znotraj okvira za zbiranje podatkov, ki se za zahodne vode uporablja od leta 2009.

S certifikacijo in nadzorom moči motorja bo v prihodnosti manj napačnega poročanja o moči motorja in bo tako parameter kilovatnih dni zanesljivejši.

5. REŽIM UPRAVLJANJA NAPORA V SEVEROZAHODNIH IN JUGOZAHODNIH VODAH

5.1. Severozahodne vode

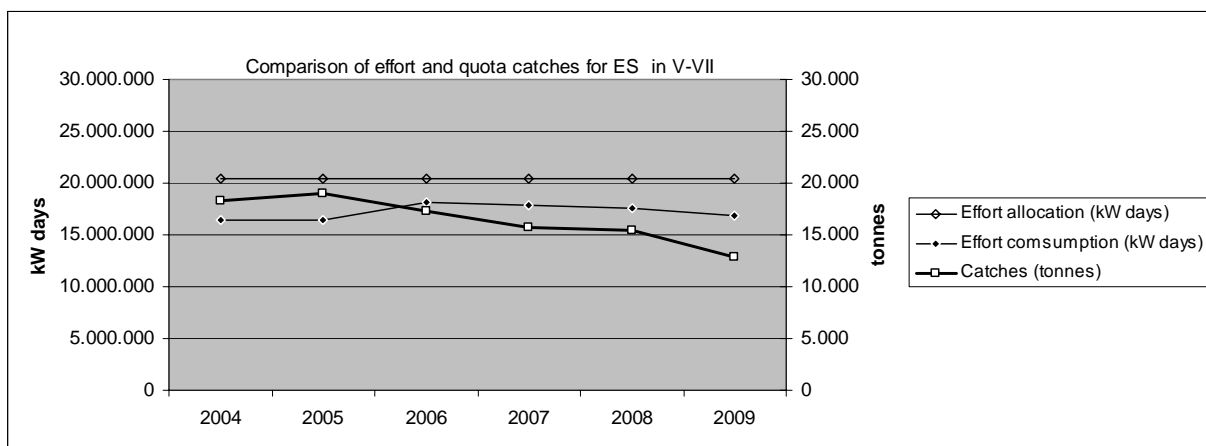
Francija in Združeno kraljestvo prejmeta zdaleč največje dodelitve napora za ribolov pridnenih vrst na območjih ICES V–VI (zahodno od Škotske) in VII (Keltsko morje), sledita jima Španija in Irska (gl. *razpredelnico 1a* delovnega dokumenta služb Komisije, ki spremlja to sporočilo). Na podlagi sporočil držav članic o porabi napora se zdi, da samo Nemčija, Španija in Nizozemska uporabijo več kot polovico letnih dodelitev, medtem ko sta Španija (zahodno od Škotske) in Nizozemska (Keltsko morje) v nekaterih letih v celoti uporabili najvišje dodeljene količine.

Spodnji sliki prikazujeta primere razvoja napora na področju ribolova pridnenih vrst in ulovov povezanih ključnih vrst v okviru kvote za španska plovila na območjih V–VI in VII ter za britanska plovila na območju V–VI. Razmerje med naporom in ulovom, za katerega veljajo kvote, je od države do države dokaj različno, vendar je opazno, da je uporaba napora že nekaj let stabilna, v primeru Španije celo takrat, ko se populacija vrst, za katere se uporabljajo kvote, zmanjšuje.

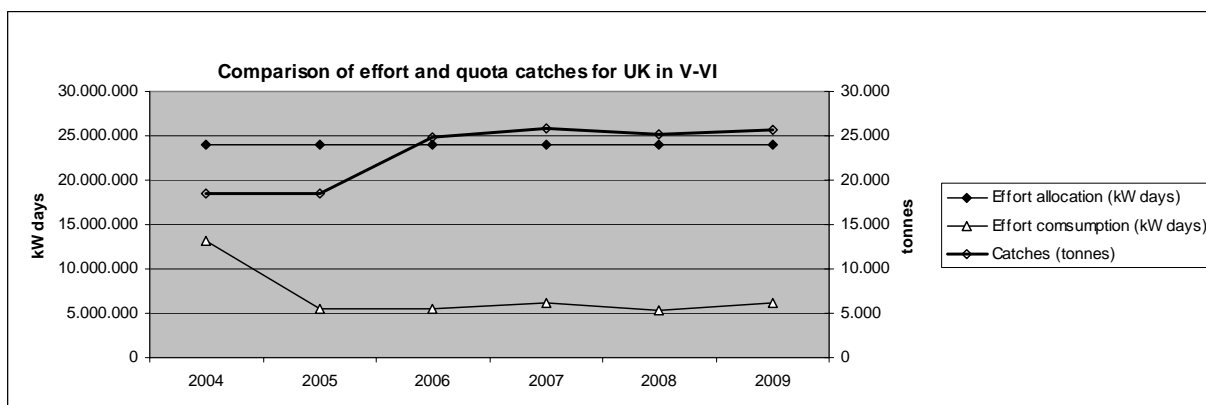
---

¹⁷ Ostalo orodje, ki je po pomembnosti enako: plovila z mrežami in vlečnimi mrežami za velike rakovice v Franciji (prilov), plovila z mrežami za ribolov morskih pajkov v Franciji in Združenem kraljestvu.

Slika 1. Primerjava sporočenega napora in ulova v okviru kvot za Španijo¹⁸ za območji V–VI in VII skupaj.

Slika 2. Primerjava sporočenega napora in ulova v okviru kvot za Združeno kraljestvo¹⁹ za območje V–VI.

Na plovila, ki opravljajo ribolov na pridnene vrste zahodno od Škotske, trenutno veliko bolj vpliva načrt za trsko. To zlasti velja za Irsko in Združeno kraljestvo. Spodnja razpredelnica prikazuje primer primerjave režimov upravljanja napora za zadevni državni članici. Poudariti je treba, da prostorski okvir in okvir ladjevja obeh režimov nista identična, se pa v veliki meri prekrivata:

Subjekt	Dodelitev napora za zahodne vode	Sporočena uporaba napora za zahodne vode	Začetna dodelitev napora po načrtu ta trsko ²⁰	Sporočena uporaba napora za trsko
Irsko, kilovatni dnevi v letu 2009 zahodno od Škotske	2 324 932	818 595 (35 %)	826 543	636 462 (77 %)
Združeno kraljestvo, kilovatni dnevi v letu	24 017 229	6 209 268 (26 %)	7 140 713	8 208 153 (115 %)

¹⁸ Za osliča, morsko spako, krilatega romba, škampa. Vrste lengov in rač, ki sta enako pomembni, ni bilo mogoče upoštevati, ker se območja niso skladala ali zaradi odsotnosti časovnih nizov.

¹⁹ Za trsko, vahnjo, mola, saja, morsko spako, škampa.

²⁰ Za to prvotno dodelitev se uporablja medletna prilagoditev, zlasti se napor poveča, če so bili sprejeti ukrepi za preprečevanje ulova trske.

2009 zahodno od Škotske				
-------------------------	--	--	--	--

Razpredelnica 2: Režimi upravljanja napora zahodno od Škotske za ribolov pridnenih vrst Združenega kraljestva in Irske.

Ker načrt za trsko dovoljuje izključitev skupin plovil, ki ne lovijo trske, iz režima upravljanja napora, ima režim za zahodne vode še naprej vlogo splošnega okvira.

Za ribolov pokrovače in rakovice (gl. *razpredelnico 1b* delovnega dokumenta služb Komisije) je Irska iz obratovanja umaknila plovila, da se zagotovi neprekinjeno spoštovanje zgornje meje napora za pokrovače.

5.2. Jugoahodne vode razen najbolj oddaljenih regij

Španija in Francija prejmeta zdaleč največje dodelitve napora za ribolov pridnenih vrst na območjih ICES VIII in IX, sledi jima Belgija (gl. *razpredelnico 2* delovnega dokumenta služb Komisije). Na podlagi sporočil držav članic o porabi napora se zdi, da španska in belgijska plovila opravljajo dejavnosti na ravni omejitve napora ter da se je napor Francije močno zmanjšal. Na območju ICES IX med južno Galicijo in Cadiškim zalivom lahko ribolov pridnenih vrst izvajajo samo plovila Španije in Portugalske. Zdi se, da plovila Španije dejavnosti opravljajo blizu omejitve napora, medtem ko so plovila Portugalske svoj napor zmanjšala.

Napor za pokrovače in rakovice na teh območjih je rezerviran za Francijo (območje VIII) in Španijo (območji VIII in IX). Zopet se samo za plovila Španije zdi, da opravljajo dejavnosti blizu omejitve napora.

6. NAPOR IN POGOJI ZA RIBOLOVNE DEJAVNOSTI OKOLI AZOROV, KANARSKIH OTOKOV IN MADEIRE

6.1. Ozadje

Pogodba o pristopu Španije in Portugalske iz leta 1985 je uvedla mehanizem letnih sklepov Sveta za urejanje vzajemnega dostopa do izključnih ekonomskih con okoli Azorov, Madeire in Kanarskih otokov. Sklepi, ki jih je sprejel Svet, so ohranili izključni dostop do posameznega območja za nacionalna vozila z nekaterimi izjemami za nekatere vrste ribolova tuna. Režim upravljanja napora iz leta 1995 je v praksi deloval kot nadaljevanje predhodnega režima, saj je prepovedal dostop modernim plovilom za ribolov tuna in izčrpno določil dovoljeni napor na ravni najbolj oddaljenih regij. Režim upravljanja napora iz leta 2003 je zmanjšal raven izključnosti zaradi načela svobodnega dostopa do voda Skupnosti: vzpostavil je poseben režim dostopa za lokalno ladjevje znotraj otoških voda do 100 navtičnih milj ter iz ureditve napora za vode okoli navedenih otokov izvzel ribolov globokomorskih vrst. Te odločitve je kasneje neuspešno spodbijala vlada Azorov²¹.

Režim iz leta 2003 določa, da lahko v vodah do 100 navtičnih milj od temeljnih črt Azorov, Madeire in Kanarskih otokov zadevne države članice omejijo ribolov na

²¹ Zadevi Sodišča T-37/04 in C-444/08.

plovila, registrirana v pristaniščih teh otokov, razen za plovila, ki tradicionalno lovijo v teh vodah. Komisija ni seznanjena z nobeno nacionalno zakonodajo, ki bi izvajala to omejitev dostopa za nelokalna plovila. Vendar se zdi, da je navedena omejitev sprejeta kot dejstvo. Poleg tega sta Španija in Portugalska leta 2008 podpisali dvostranski sporazum²², ki vzajemni dostop otoškega ladjevja omejuje na skupaj 38 plovil in vsebuje številne tehnične specifikacije.

6.2. Upravljanje ribolovnega napora

Dodelitve napora v okviru režima upravljanja napora iz leta 2003 za ribolov pridnenih vrst so na območju Azorov rezervirane za Portugalsko ter za Španijo in Portugalsko na območjih upravljanja okoli Madeire in Kanarskih otokov. Samo ribolov pridnenih vrst okoli Kanarskih otokov še naprej ohranja svoj pomen. Ribolov pokrovače na nobenem od teh območij ni mogoč, ribolov rakovice pa je dovoljen samo za Španijo okoli Kanarskih otokov (gl. *razpredelnico 4* delovnega dokumenta služb Komisije). Glede na dejstvo, da sta najpomembnejša ribolova globokomorskih vrst in izrazito selivskih velikih pelagičnih vrst, za katera ta režim ne velja več, ima režim upravljanja napora zelo omejen učinek in pomen. Vladi Azorov in Kanarskih otokov sta obe poudarili svoj interes za revizijo vsebine režima dostopa, vključno z njegovim prostorskim okvirom znotraj reforme skupne ribiške politike.

7. REŽIM UPRAVLJANJA NAPORA NA BIOLOŠKO OBČUTLJIVEM OBMOČJU

7.1. Ozadje

Biološko občutljivo območje je podobmočje Keltskega morja znotraj izključnih ekonomskih con Irske in Združenega kraljestva; oblikovano je bilo izključno z namenom ločenega upravljanja napora od leta 2004. Meje tega območja so bile določene v skladu z znanstvenimi informacijami o visoki koncentraciji nedoraslih osličev. Biološko občutljivo območje se prekriva z območjem, v katerem se uporabljajo tehnični ukrepi z zahtevo po uporabi večje velikosti mrežnega očesa v okviru ukrepov za obnovitev staležev severnega osliča²³; v delovnem dokumentu služb Komisije so prikazane meje. Španija je neuspešno nasprotovala oblikovanju tega predela²⁴.

7.2. Upravljanje ribolovnega napora

Francija prejme največje dodelitve napora za ribolov pridnenih vrst na biološko občutljivem območju, sledijo ji Irska, Španija in Združeno kraljestvo (gl. *razpredelnico 3* delovnega dokumenta služb Komisije). Na podlagi sporočil držav članic o porabi napora se zdi, da so najaktivnejša na tem območju plovila Španije, sledi ji Irska. V skladu s tem samo Španija opravlja dejavnosti blizu omejitve napora.

Ribolov pokrovače trenutno izvajajo samo plovila Irske, čeprav je tudi Franciji dodeljen napor. Na področju ribolova rakovice se zdi, da je najaktivnejša Irska, ki

²² Sporazum o dejavnostih tradicionalnega ribiškega ladjevja Azorov, Madeire in Kanarskih otokov, podpisan v Bragi 21. januarja 2008.

²³ Uredba Komisije (ES) št. 494/2002, UL L 77, 20.3.2002, str. 8.

²⁴ Zadevi Sodišča C-36/04 in C-442/04.

opravlja dejavnosti blizu omejitve napora, medtem ko ima Francija veliko neuporabljenega napora.

7.3. Biološka ocena

Komisija je ICES zaprosila za znanstveni nasvet o učinku urejanja napora na biološko občutljivem območju v okviru ohranitvenih ukrepov. ICES je svetoval, naj se meje biološko občutljivega območja prekrivajo z glavnim območjem odraščanja osliča in morske spake ter z območjem drstenja krilatega romba in v manjši meri osliča. Poleg tega se meje prekrivajo s pomembnimi območji drstenja in odraščanja vahnje in mola, čeprav to bolj zadeva obalna območja in torej manj mednarodno ladjevje, ki opravlja dejavnosti v južnem in zahodnem delu biološko občutljivega območja. ICES meni, da je vpliv biološko občutljivega območja na izboljšanje staleža osliča nejasen, vendar meni, da je prisotnost biološko občutljivega območja skupaj s tehničnimi ukrepi morda ugodno vplivala na staleža krilatega romba in morske spake. ICES poudarja, da se omejitve napora za večino držav ne zdijo omejevalne, a se strinja z ohranitvijo ukrepov, da bi se izognili nezaželenim spremembam vzorcev ribolova; Unija mora torej za biološko občutljivo območje določiti jasne ohranitvene cilje, ki jim mora slediti natančen in transparenten pregled.

8. SKLEPNE UGOTOVITVE

Režim upravljanja napora iz leta 2003 je ustvaril pogoje za popolno vključitev Španije in Portugalske v glavna pravila skupne ribiške politike. Ker je po naravi nespremenljiv, na velikem številu območij zaradi nenehnega manjšanja skupne zmogljivosti ladjevja²⁵ in zmanjšanja ribolovnih možnosti za staleže, za katere se uporabljajo kvote, za večino držav članic ne predstavlja več ovire za dejavnosti ladjevja. Nasprotno pa so bili na nekaterih območjih oblikovani režimi upravljanja napora za posamezno vrsto ribolova, ki so vezani na letne nasvete o staležih. Možno je, da bo v prihodnosti prišlo do povezave režima upravljanja napora velikega obsega z rednimi nasveti o staležu za mešani ribolov; vendar bi bile za to potrebne bolj podrobne opredelitve glede ribolova. Na biološko občutljivem območju je režim vključen v okvir tehničnih ukrepov, za katere se zdi, da so vodili k izboljšanju nekaterih pomembnih staležev. V skladu z znanstvenimi nasveti naj bi bile prihodnje omejitve jasneje povezane s cilji upravljanja virov.

Upravljanje z ribolovnim naporom bi bilo lahko pomembno orodje na področju ribolova pokrovače in rakovice, saj se za ti dve vrsti ne uporablja omejitev s celotnim dovoljenim ulovom. Vendar pa zaenkrat parameter za upravljanje ni dovolj natančen, zlasti za ribolov rakovice, režim pa bi moral biti sposoben reagirati na upravljalvske pobude zainteresiranih strani, vendar trenutno ni tako.

Režim za najbolj oddaljene regije vzhodnega Atlantika predstavlja širok okvir, ki je samo deloma dopolnjen z nacionalno zakonodajo. Najpomembnejši ribolov (velike pelagične vrste in globokomorske vrste) na regionalni ravni ni urejen.

---

²⁵ Gl. letno poročilo Komisije o prizadevanjih držav članic v letu 2008, da bi dosegle trajnostno ravnovesje med ribolovno zmogljivostjo in ribolovnimi možnostmi COM(2010) 60 konč.